

LINDA
BOSTRÖM
KNAUSGÅRD

Bine ai venit
în America!

Traducere din suedeză de
Roxana Dreve

EDITORI:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu
Magdalena Mărculescu

FONDATOR:
Ion Mărculescu, 1994

DIRECTOR EDITORIAL:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTOR:
Virginia Lupulescu

DESIGN:
Andrei Gamară

DIRECTOR PRODUCȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Mihaela Gavrilou

CORECTURĂ:
Irina Mușătoiu
Carmen Eberhat

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOSTRÖM KNAUSGÅRD, LINDA
Bine ai venit în America! / Linda Boström Knausgård; trad. din
suedeză de Roxana Dreve. – București: Pandora Publishing, 2020

ISBN 978-606-978-326-9

I. Dreve, Roxana-Ema (trad.)

821.113.6

Titlul original: *Välkommen till Amerika*
Autor: Linda Boström Knausgård

Copyright © Linda Boström Knausgård 2016
Published by agreement with Copenhagen Literary Agency ApS, Copenhagen.
Romanian edition published by arrangement with Agentia Literara Livia Stoia.

Copyright © Pandora M, 2020
pentru prezența ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
www.pandoram.ro

ISBN: 978-606-978-326-9

Pandora M face parte din Grupul Editorial TREI

A trecut mult timp de când am încetat să vorbesc. S-au obișnuit cu toții. Mama, frate-meu. Tata a murit, aşa că nu ştiu ce-ar fi zis despre asta. Poate ar fi zis că e ereditar. Ereditatea mi-a afectat din plin familia. Necruțător. Din generație în generație, tot mai mult, tot mai des. Poate că tacerea era în mine de când m-am născut. Înainte ziceam lucruri care nu erau chiar logice. Spuneam că soarele strălucește când plouă. Că terciul de ovăz e verde ca o pajiște și că are gust de pământ. Spuneam că mersul la școală e ca o intrare în beznă, în fiecare zi. Sau ca și cum te-ai ține de o balustradă până ajungi iar acasă. Ce făceam când mă întorceam de la școală? Nu mă jucam cu frate-meu, fiindcă se închidea în camera lui și dădea drumul la muzică. Se baricada bine înăuntru.

LINDA BOSTRÖM KNAUSGÅRD

Se pișă în sticlele pe care le păstra. Doar pentru asta le adunase.

Tăcerea nu face nicio diferență. Să nu crezi altceva! Să nu crezi că soarele o să răsară dimineața, de astfel de lucruri nu poți fi sigur. N-am folosit carnețelul primit de la mama.

„În caz că vrei să ne comunică ceva“, mi-a spus.

Carnețelul era un fel de consumămant. Un semn că îmi acceptă tăcerea. Că mă lăsa în pace. La un moment dat o să treacă. Probabil o să treacă.

Mi-am plimbat mâna pe pervazul ferestrei, trăsând linii în praful care mi se lipise de palmă. Am desenat un molid și un Moș Crăciun. Singurele lucruri care mi-au trecut prin minte. Gândurile vin foarte încet și ies la suprafață simplu și sacadat: aşchia, felia de pâine, iazul.

Ți-am spus că noi locuim într-un apartament? Nu aveam tangență cu natura, în afara parcului în care am văzut primul meu exhibiționist. Eram în vârful panoului de cățărări, iar bărbatul se afla jos. Mi-a arătat tot. Și-a scos pantalonii. Chestia lui era țeapănă și vineție. M-am uitat atentă la culoare.

Aveam prieteni, dar acum nu mai trec pe la mine. Au găsit alte apartamente de vizitat de când cu tăcerea mea. Înainte era plin de copii la noi acasă. Mama era o mare figură! La noi puteai să joci hochei, aruncând cu pucuri în ușile duble. Făcusem o rampă de skateboard până la bibliotecă, iar apartamentul era aşa de mare, încât puteai să te dai cu rolele dintr-un capăt în altul. Parchetul se zgâria, dar era mai importantă joaca. Acum e liniște. Asta e o diferență.

Am încetat să vorbesc când maturizarea a început să ocupe prea mult loc înăuntrul meu. Eram sigură că nu puteam să cresc și totodată să vorbesc. Poate eram genul de persoană căreia îi plăcea să preia conducerea. Oricum, m-am bucurat să renunț la vorbit. Atât de mulți de care să țin cont. Atâtea visuri de îndeplinit. Vedeam că-și doreau ceva de la mine. Dar nu le puteam nicicum îndeplini dorințele. Nu chiar.

Aș fi putut vorbi despre mama. Dar am tăcut. Nu voiam să am zâmbetul ei ostentativ. Coafura ei perfectă. Dorința ei să devin o fată frumoasă. Pentru ea, frumusețea era ceva deosebit. O

trăsătură importantă pe care trebuia să-o cultivi, ca pe o floare. Să sădești semințele, să uzi planta, să-o privești cum crește. Aș fi putut fi exact ca ea. Sumbră, cu o strălucire interioară. Dar ceva îmi lipsea. Nu eram o forță a naturii, ca ea. Îndoială îmi încolțise în suflet. Era peste tot. Își avea cui-bul în șira spinării și de acolo se extindea în toate direcțiile. Simteam cum pune stăpânire pe mine. Erau zile, nopți și apusuri scăldate în îndoială.

Nu am scris nimic în carnețel, deși știam foarte bine unde e. L-am mutat de pe dulap sub pernă, apoi iarăși pe dulap. Uneori îl puneam în spatele WC-ului, în caz că aș fi vrut să scriu fix în acel loc.

Tata a murit. Ți-am spus asta deja? Din vina mea. M-am rugat tare la Dumnezeu să moară și a murit. Într-o dimineață l-au găsit în pat, țeapăn. Deci atât de puternice erau vorbele mele! Poate ce am spus despre maturizare nu e adevărat. Poate că am încetat să mai vorbesc pentru că dorința mi s-a îndeplinit. Crezi că vrei să ți se îndeplinească dorințele. Dar nu e aşa. Nu vrei ca dorințele să devină realitate. Asta va distrugе ordinea lucrurilor.

Felul în care ți le dorești cu adevărat. Nu, vrei să fii dezamăgit. Vrei să fii rănit, să lupți pentru supraviețuire. Vrei să primești cadouri nepotrivite la aniversare. Crezi că vrei să primești ce ți-ai dorit, dar nu e aşa.

Zilele și nopțile seamănă între ele. Tăcerea face difuze contururile, totul e acoperit de un fel de ceață. Le putem zice jumătăți de zile. Le putem zice cum vrem.

Înainte mergeam deseori cu mama la teatru. Acum nu o mai fac. O aud când pleacă și când revine. Ultima dată când am văzut-o jucând era o zeiță decăzută a libertății, care îi ura fiecărui imigrant „Bine ai venit în America!“. Era cheală și avea niște cioburi de sticlă lipite de sprâncene. Își pierduse torța. Mi-a plăcut la nebunie. Cum arăta. Întreaga ei ființă dezlănțuită strălucind pe scenă. Bine ai venit în America! Bine ai venit în America!

Mi-a venit să scriu tocmai aceste cuvinte în carnețel. Dar m-am oprit. Trebuia să fiu strictă. Să nu-mi urmez impulsurile care mi se întretaie în cap, prin niște mici tuneluri de lumină. Îmi puteam vedea gândurile. Erau pretutindeni. Coborau

tot mai adânc în corp, se roteau în jurul inimii, se jucau cu ea, o apăsau. Nu aveam nicio putere asupra lor.

Am cântat în corul școlii. Profesoara mea de muzică se numea Hildegard. Era din Austria.

„De-aș putea cânta ca tine“, a scris pe prima pagină a cărții pe care am primit-o ca premiu la festivitatea de final de an.

Cânta într-adevăr îngrozitor. Strident. Dar putea cânta pe toate vocile. Avusesem un solo în biserică. *The sun is shining, the grass is green, the orange and palm tree sway, there's never been such a day in Beverly Hills, L.A. But it's December the twenty-fourth, and I am longing to be up north.* Am fost aşa emoționată, încât tremuram toată, dar a ieșit bine. Și mama mi-a spus că toți oamenii sunt emoționați pe scenă.

Tata mi-a vorbit în vis. „Ți-a mâncat pisica limba?“ m-a întrebat. „Nu, tată. Cuvintele sunt problema. Sunt atât de greu de scos.“

Ce-a mai zis? „Fata mea. Nu a fost nicicând ceva în neregulă cu tine.“ „Nu, tată. Nu a fost nicicând ceva în neregulă cu mine“, i-am răspuns.

Avea nevoie să-l liniștesc. Deși era mort. Nu e nicio diferență între morți și vii.

Am încercat să-l țin la distanță, să-i ignor întrebările, dar era pretutindeni, ca atunci când trăia. „Pentru patria mamă. Pentru baba fără dinți“, zicea el turnându-și încă un pahar.

Era aşa de simplu. Mama spunea că e negare. Că voi am să las viața să treacă pe lângă mine, în loc să stau să mă lupt cu ea, ca toată lumea. Îi plăcea mai puțin de mine, dar nu mă mira. Și mie îmi plăcea mai puțin de ea. Stăteam fiecare pe partea noastră de șanț și măsuram distanța dintre noi sau poate ne măsuram una pe celaltă? Care dintre noi era cea puternică? Care era cea slabă? Care dintre noi avea să se târască spre celaltă în miez de noapte, întinzându-și plângând brațele, ca să fie îmbrățișată?

„Oricum, îi era silă să facă mare caz de asta.“ Asta-i spusesese învățătoarei care după o săptămână era deja toată în lacrimi. „E un capriciu“, i-a spus. E mereu plină de toane. Nu-i dați importanță. Lăsați-o în pace. O să-i treacă. Nu-i nimic în neregulă cu ea.

Odată cu vorbitul a plecat și lumina. A încetat să mai danseze pe pereții casei noastre. „Suntem o familie a luminii“, ar fi spus ea, mama, deși tata nu făcea altceva decât să zacă în pat și să se holbeze la peretele din față. „Care lumină?“ întreba privirea mea. „Despre ce lumină vorbești?“

Poate că ne-am măsurat dintotdeauna una pe alta. Poate întrebarea despre care e mai puternică și care e mai slabă era deja acolo de la început?

Mi-era frică de frate-meu. Mi-a fost întotdeauna. Era mereu acolo cu mâinile și furia lui. Am primit o cutie cu stafide de la bunica mea, din nord. Mi l-a smuls din mâna. M-am înfuriat aşa de tare încât am luat un cuțit. Dar ce-aș fi putut face cu el? A izbucnit în râs în timp ce înfuleca stafidele.

Aveam în baie o rezervă de cărți, sendvișuri, fructe. Ascunse pe raftul de sus, după hârtia igienică pe care o cumpăram mereu cu duzina. Imediat ce pleca mama, frate-meu se lua de mine și atunci fugeam în baie. Stăteam acolo ore întregi. Citeam sau măcar încercam să îmblânzesc cuvintele, dar deseori frica mă făcea să rătăcesc cu privirea pe

pagina și nu mai țineam minte ce citisem. Desigur, până la urmă obosea să mă țină prizonieră și aveam un acord tacit că o să mă lase în pace la un moment dat, că puteam ieși.

Atunci ne puteam juca. Ne jucam de-a pirajii sau baba-oarba. Mă lăsa să mă joc cu el doar dacă-i dădeam voie să-mi smulgă unghiile. Închideam ochii și îi întindeam degetele. La sfârșit, zăcea că mici ferestre în palma lui.

Iubire fraternală. Asta să fi fost? Era agresiv, iar eu eram moale. Așa ne împărțeam cărțile. „Poți să zici pas chiar dacă ai cărți foarte bune“, obișnuia să zică tata. „Dacă chiar te pricepi, îți iese.“

Mă pricepeam. Puteam juca la cacealma, pariind o mâna bună când nimeni nu se aștepta. Jocurile de cărți, pucurile zburând prin aer. Teatrul era mereu acolo, ca un cer imens. Oare asta îmi lipsea cel mai mult?

Poate nu reușesc să scap de mama pe cât aş vrea. E prea mare, prea veselă, prea puternică. Dar încerc. Îi văd diamantul inelului plin de aluat lipicios, o văd domnind peste toate. Cât de bine era s-o îmbrățișez când eram mică! Sunt mare acum?

Tocmai am împlinit unsprezece ani. Se poate spune că aniversarea a fost o glumă proastă, cu „Mulți ani trăiască!“ și cadouri aruncate spre mine de parcă aş fi fost un câine. *Voi am să trăiesc?* a întrebat mama după ce-am mâncat tortul. Ochii ei mă biciuiau.

„Se destramă totul în mine“, au fost cuvintele care mi-au venit. Cuvinte spuse în gând. Iar și iar. Se destramă totul în mine. Se destramă tot ce-i viu în mine.

Și apoi am visat. Se făcea că traversam marea pe catalige. Eram atât de sus, încât vedeam pământul curbându-se.

Putea fi mai rău.

Camera mea e cufundată în liniște. Pereții sunt goi, acum că am strâns toate posterele. Mă așez pe pervaz și privesc spre singurul copac al grădinii. E un castan. Prin pereți răzbate muzica. Camera fratelui meu e fix lângă a mea. Locuiesc în vechea cameră a slujnicelor, însă e la fel de spațioasă ca toate celelalte. Camera are o intrare secretă din grădină, o scară de fier îngustă și în spirală care duce către

bucătărie. Ușa aia e mereu deschisă. Mamei nu îi place să-o închidă. Suferă de claustrofobie. Uneori mi-e frică să nu vorbesc în somn. O să mă audă vorbind și vorbele o să fie folosite împotriva mea. Parcă văd chipul triumfător al mamei. Nu ar fi bine.

E beznă în cameră. Nu aprind lampa. Suntem o familie a luminii. A luminii noastre. Sunt multe lucruri la care nu merită să te gândești.

Pașii fratelui meu pe podea. Cum se mișcă în camera lui. Apăsat și timid în același timp. Vocea lui, care răsună înăuntrul meu când mă roagă ceva. Să-i duc farfurie. Să-i aduc un pahar cu apă. Sunt servitoarea lui. Sau sclava. Fac ce-mi zice, mi-e frică de mâna lui care mă strâng de gât. Mi-e frică să mă gândesc că mi-e frică de frate-meu. Și totuși, mă gândesc la asta des.

Înainte, aveam oricând parcul. Mă jucam în copac cu prietena mea. Stăteam ore în sir, pălăvrăgind despre lume, aşa cum o vedeam noi. Ne cățăram împreună tot mai sus, până ajungeam aproape de vârf și, fiecare pe creanga ei, ne bălănăgeam picioarele. Acum se joacă cu o altă fată.